

PREȘEDINTELE REPUBLICII MOLDOVA

31 iulie 2023

Nr. 01-06-49

Stimate Domnule Președinte al Parlamentului,

În conformitate cu art. 88 lit. j) din Constituția Republicii Moldova, cu art. 24 din Legea privind tratatele internaționale ale Republicii Moldova și cu pct. 244 din Regulamentul privind mecanismul de încheiere, aplicare și încetare a tratatelor internaționale, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 442 din 17 iulie 2015, prezint Parlamentului, spre examinare, proiectul de lege pentru denunțarea Acordului dintre statele membre ale Comunității Statelor Independente referitor la Forțele Armate Strategice, încheiat la Minsk la data de 30 decembrie 1991, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 531 din 26 iulie 2023.

În calitate de organ responsabil pentru prezentarea proiectului de lege în Parlament se desemnează Ministerul Apărării.

Cu respect,

Sander
Maia SANDU

Anexe:

1. *Copia demersului Cancelariei de Stat* - una filă;
2. *Hotărârea Guvernului nr. 531 din 26 iulie 2023* - 2 file;
3. *Proiectul de lege pentru denunțarea Acordului* - 2 file;
4. *Copiile textului Acordului (în limba română – 2 file, în limba rusă – 5 file)* - 7 file;
5. *Argumentarea oportunității denunțării Acordului* - 4 file;
6. *Copiile avizelor autorităților de resort* - 10 file;
7. *Tabelul de sinteză* - 4 file.

Domnului Igor GROSU,
Președinte al Parlamentului

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA	
D.D.P. Nr. <u>277</u>	
" <u>31</u> "	<u>07</u> 20 <u>23</u>
Ora _____	_____

CANCELARIA DE STAT A REPUBLICII MOLDOVA

Nr. 25-76-7921

Chișinău

26 iulie 2023

Aparatul Președintelui Republicii Moldova

În temeiul art. 86 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova, art. 24 din Legea nr. 595/1999 privind tratatele internaționale ale Republicii Moldova și pct. 244 din Regulamentul privind mecanismul de încheiere, aplicare și încetare a tratatelor internaționale, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 442/2015 se prezintă spre examinare proiectul de lege pentru denunțarea Acordului dintre statele membre ale Comunității Statelor Independente referitor la Forțele Armate Strategice, încheiat la Minsk la data de 30 decembrie 1991, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 531 din 26 iulie 2023.

Responsabil de prezentarea în Parlament a proiectului de lege este Ministerul Apărării.

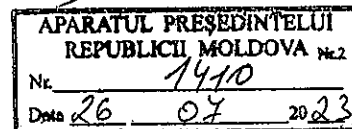
Anexe:

1. Hotărârea Guvernului privind aprobarea proiectului de lege (în limba română – 1 filă, în limba rusă – 1 filă);
2. Proiectul de lege pentru denunțarea Acordului (în limba română – 1 filă, în limba rusă – 1 filă);
3. Copiile textului Acordului (în limba română – 2 file, în limba rusă – 5 file);
4. Argumentarea oportunității denunțării Acordului (4 file);
5. Copiile avizelor ministerelor și altor autorități administrative centrale (10 file);
6. Tabelul de sinteză (4 file).

Secretar general adjunct al Guvernului

Roman CAZAN

Ex. Z.Gurău
Tel: 022-250482

Casa Guvernului,
MD-2033, Chișinău,
Republica Moldova

Telefon:
+ 373 22 250 104

Fax:
+ 373 22 242 696

E-mail:
cancelaria@gov.md

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÂRE nr. 531

din 26 iulie 2023

Chișinău

**Cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru denunțarea
Acordului dintre statele membre ale Comunității Statelor
Independente referitor la Forțele Armate Strategice,
încheiat la Minsk la data de 30 decembrie 1991**

În temeiul art. 14 alin. (2), al art. 24 alin. (1) lit. a) și alin. (4) din Legea nr. 595/1999 privind tratatele internaționale ale Republicii Moldova (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2000, nr. 24-26, art. 137), cu modificările ulterioare, Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se aprobă și se prezintă Președintelui Republicii Moldova spre examinare proiectul de lege pentru denunțarea Acordului dintre statele membre ale Comunității Statelor Independente referitor la Forțele Armate Strategice, încheiat la Minsk la data de 30 decembrie 1991.

Prim-ministru

DORIN RECEAN

Contrasemnează:

Viceprim-ministru,
ministrul afacerilor externe
și integrării europene

Nicolae POPESCU

Ministrul apărării

Anatolie Nosatfi

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA**LEGE****pentru denunțarea Acordului dintre statele membre
ale Comunității Statelor Independente referitor la Forțele Armate
Strategice, încheiat la Minsk la data de 30 decembrie 1991**

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art.1. – Se denunță Acordul dintre statele membre ale Comunității Statelor Independente referitor la Forțele Armate Strategice, încheiat la Minsk la data de 30 decembrie 1991.

Art.2. – Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene va notifica Comunității Statelor Independente denunțarea Acordului menționat.

Art.3. – Prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președintele Parlamentului

ARGUMENTAREA
oportunității denunțării Acordului între Statele membre
ale Comunității Statelor Independente referitor la Forțele Armate Strategice,
încheiat la Minsk, la data de 30 decembrie 1991

A. Descrierea tratatului

Informații generale.

Acordul între Statele membre ale Comunității Statelor Independente referitor la Forțele Armate Strategice, încheiat la Minsk, la data de 30 decembrie 1991, a fost semnat de către statele membre ale Comunității Statelor Independente: Republica Azerbaidjan, Republica Armenia, Republica Belarusi, Republica Kazahstan, Republica Kîrgîzstan, Republica Moldova, Federația Rusă, Republica Tadjikistan, Turkmenistanul, Republica Uzbekistan și Ucraina. Acordul vizat nu a fost semnat de Republica Georgia.

Acordul între Statele membre ale Comunității Statelor Independente referitor la Forțele Armate Strategice, încheiat la Minsk, la 30 decembrie 1991 este un tratat interstatal, conform prevederilor art.3 din Legea nr.595/1999 privind tratatele internaționale ale Republicii Moldova. Președintele Republicii Moldova a semnat Acordul nominalizat la 30 decembrie 1991, cu rezerva excluderii finanțării, fiind în vigoare pentru Republica Moldova din 30 decembrie 1991. Acordul nominalizat este publicat în ediția oficială: *Tratate Internaționale*, vol.16, pag.11 și pe pagina web a depozitarului: <http://cis.minsk.by/reestr2/doc/9#text>.

Acordul între Statele membre ale Comunității Statelor Independente referitor la Forțele Armate Strategice este constituit din titlu, preambul, 6 articole. Acordul vizat este întocmit într-un singur exemplar în limba rusă. Exemplarul original al Acordului se păstrează în Arhiva Guvernului Republicii Belarusi, care a remis statelor părți ale Acordului copia lui certificată. Acordul nominalizat este tradus în limbile de stat ale statelor membre ale Comunității. Toate textele au valabilitate egală.

Informații privind conținutul tratatului.

Obiectul Acordului în cauză este soluționarea concertată și bine organizată a problemelor ce țin de dirijarea Forțelor Armate Strategice și controlul unic asupra armamentului nuclear (*art.2 din Acord*).

Scopul Acordului citat este păstrarea controlului unic asupra armamentului nuclear și a altor tipuri de armamente de nimicire în masă aparținând Forțelor Armate ale fostei U.R.S.S. și recunoașterea de către statele membre ale Comunității a necesității unui comandament unit al Forțelor Armate Strategice (*art.3 din Acord*).

Până la momentul lichidării complete a armamentului nuclear, decizia de aplicare a acestui armament se va adopta de Președintele Federației Ruse, de comun acord cu șefii Republicii Belarusi, Republicii Kazahstan, Ucrainei, care vor consulta, în prealabil, opinia șefilor altor state membre ale Comunității. Până în momentul nimicirii lui complete, armamentul nuclear amplasat pe teritoriul Ucrainei se va afla sub controlul comandamentului unit al Forțelor Armate Strategice în scopul neutilizării și dezintegrării lui până la sfârșitul anului 1994, inclusiv a armamentului nuclear tactic - până la 1 iulie 1992. Procesul nimicirii armamentului nuclear amplasat pe teritoriile Republicii Belarusi și Ucrainei se va realiza cu participarea Republicii Belarusi, Federației Ruse și Ucrainei, sub controlul comun al statelor Comunității (*art.4 din Acord*).

Acordul vizat este menit să respecte tratatele internaționale ale U.R.S.S. și să promoveze o politică concertată în domeniul securității internaționale, dezarmării și

controlului asupra armamentelor, să participe la pregătirea și realizarea programelor de reducere a armamentelor și a Forțelor Armate (*art.2 din Acord*).

Art.5 din Acordul între Statele membre ale Comunității Statelor Independente referitor la Forțele Armate Strategice prevede că statutul Forțelor Armate Strategice și ordinea satisfacerii serviciului militar în aceste forțe va fi determinat de un acord special. În acest scop a fost încheiat *Acordul între Statele membre ale Comunității Statelor Independente referitor la statutul Forțelor Armate Strategice din 14 februarie 1992*, la care nu este parte Republica Moldova.

Conform art.6 din Acordul între Statele membre ale Comunității Statelor Independente referitor la Forțele Armate Strategice, acesta a intrat în vigoare din momentul semnării lui și își va înceta acțiunea prin hotărârea statelor membre sau a Consiliului Șefilor de State al Comunității. Acțiunea Acordului nominalizat va înceta față de statul membru de pe teritoriul căruia au fost evacuate Forțele Armate Strategice și scos armamentul nuclear (*art.6 din Acord*).

Acordul nu prevede expres modul de amendare a acestuia. La data de 22 ianuarie 1993, a fost semnată modificarea Acordului între Statele membre ale Comunității Statelor Independente referitor la Forțele Armate Strategice din 30 decembrie 1991. Republica Moldova nu a semnat modificarea menționată a Acordului.

B. Analiza oportunității denunțării tratatului:

Acordul între Statele membre ale Comunității Statelor Independente referitor la Forțele Armate Strategice prevede că statutul Forțelor Armate Strategice nu prevede expres denunțarea prevederilor acestuia. Totodată, în art.6 din Acordul citat, este prevăzut că acesta va înceta acțiunea prin hotărârea statelor membre sau a Consiliului Șefilor de State al Comunității. Acțiunea Acordului menționat va înceta față de statul membru de pe teritoriul căruia au fost evacuate Forțele Armate Strategice și scos armamentul nuclear. Potrivit prevederilor art.56 din Convenția de la Viena cu privire la dreptul tratatelor, în vigoare pentru Republica Moldova din 25 februarie 1993, un tratat care nu conține dispoziții cu privire la stingerea și denunțarea sa sau la retragerea din el nu poate fi obiectul unei denunțări sau unei retrageri, afară numai dacă:

a) se va fi stabilit că era în intenția părților de a admite posibilitatea unei denunțări sau retrageri; sau

b) dreptul de denunțare sau de retragere poate fi dedus din natura tratatului.

O parte trebuie să notifice cu cel puțin douăsprezece luni înainte intenția sa de a denunța tratatul sau de a se retrage din el conform dispozițiilor art.56 paragraful 1 din Convenția precitată.

Denunțarea Acordului între Statele membre ale Comunității Statelor Independente referitor la Forțele Armate Strategice a fost propusă de către Ministerul Apărării, la solicitarea Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene (*Nr. DI/1/391- 902 din 30 ianuarie 2023 și Nr. DI/1/391- 2185 din 24 februarie 2023*) de prezentare, pe domeniul de responsabilitate, a informației privind oportunitatea și, respectiv, denunțarea tratatelor semnate în cadrul Comunității Statelor Independente, utilitatea cărora pentru Republica Moldova a dispărut.

Menținerea calității de stat membru a Republicii Moldova la Acordul între Statele membre ale Comunității Statelor Independente (CSI) referitor la Forțele Armate Strategice din 30 decembrie 1991 nu mai este validă, deoarece prin Hotărârea nr.76/1994 a Parlamentului Republicii Moldova a fost ratificat, cu rezerve, Acordul de constituire a

Comunității Statelor Independente, semnat în numele Republicii Moldova la 21 decembrie 1991 la Alma-Ata. Astfel, Parlamentul Republicii Moldova a ratificat Acordul de constituire cu rezervă la art.6 alineatele trei și patru:

"Statele membre ale Comunității vor păstra și susține, sub comandament unit, spațiul militar-strategic comun, inclusiv controlul unic asupra armamentului nuclear, ordinea realizării căruia va fi reglementat de un acord special.

Ele garantează de asemenea condiții necesare amplasării, funcționării, aprovizionării materiale și sociale a forțelor armate strategice. Părțile se obligă să promoveze o politică coordonată în domeniul ocrotirii sociale și asigurării cu pensii a militarilor și familiilor lor." Respectiv, aceste prevederi din Acordul de constituire a CSI nu sunt obligatorii pentru Republica Moldova.

Altă rezervă formulată de Republica Moldova la Acordul de constituire a CSI este expunerea articolului 12 din Acord în următoarea redacție:

"Înaltele Părți Contractante, pornind de la legislația națională, garantează respectarea obligațiilor internaționale, ce decurg din Tratatul fostei U.R.S.S."

Parlamentul Republicii Moldova pornește de la înțelegerea faptului că Republica Moldova, în cadrul Comunității Statelor Independente, se va orienta mai întâi de toate la colaborarea economică și va exclude interacțiunea în domeniile politico-militare, ca fiind în contradicție cu principiile suveranității și independenței Republicii Moldova." Astfel, Republica Moldova nu interacționează în domeniile politico-militare în cadrul CSI.

Este de menționat că prin Hotărârea nr.1623/1993 a Parlamentului, Republica Moldova a aderat la Tratatul cu privire la neproliferarea armelor nucleare din 1 iulie 1968, în vigoare pentru Republica Moldova din 10 noiembrie 1994 <https://www.un.org/disarmament/wmd/nuclear/npt/>. Tratatul cu privire la neproliferarea armelor nucleare este considerat piatra de temelie a regimului global de neproliferare nucleară și o bază esențială pentru urmărirea dezarmării nucleare. Tratatul citat a fost conceput pentru a preveni răspândirea armelor nucleare, pentru a promova obiectivele dezarmării nucleare și a dezarmării generale și complete și pentru a promova cooperarea în utilizarea pașnică a energiei nucleare. Pentru a promova obiectivul neproliferării și ca măsură de consolidare a încrederii între statele părți, Tratatul stabilește un sistem de garanții sub responsabilitatea Agenției Internaționale pentru Energie Atomică (AIEA). Măsurile de protecție sunt utilizate pentru a verifica conformitatea cu Tratatul prin inspecții efectuate de AIEA. Tratatul promovează cooperarea în domeniul tehnologiei nucleare pașnice și accesul egal la această tehnologie pentru toate statele părți, în timp ce garanțiile împiedică deturnarea materialelor fisionabile pentru utilizarea armelor. Tratatul cu privire la neproliferarea armelor nucleare este un tratat internațional de referință al cărui obiectiv este de a preveni răspândirea armelor nucleare și a tehnologiei armelor, de a promova cooperarea în utilizarea pașnică a energiei nucleare și de a promova obiectivul de a realiza dezarmarea nucleară și dezarmarea generală și completă. Tratatul reprezintă singurul angajament obligatoriu dintr-un tratat multilateral față de obiectivul dezarmării de către statele cu arme nucleare. La 11 mai 1995, Tratatul a fost prelungit pe termen nelimitat. În total de 191 de state au aderat la Tratat, inclusiv cele cinci state dotate cu arme nucleare. Faptul că mai multe țări au ratificat Tratatul cu privire la neproliferarea armelor nucleare, decât orice alt acord de limitare a armelor și dezarmare, este o dovadă a semnificației acestui Tratat.

Statele membre la Acordul între Statele membre ale Comunității Statelor Independente referitor la Forțele Armate Strategice sunt, concomitent, părți la Tratatul cu

privire la neproliferarea armelor nucleare, care din punct de vedere al dreptului internațional are prioritate, fiind promovat în cadrul ONU.

Acțiuni întreprinse anterior pentru evitarea denunțării Acordului între Statele membre ale Comunității Statelor Independente referitor la Forțele Armate Strategice nu se cunosc.

La etapa actuală, la depozitarul Acordului între Statele membre ale Comunității Statelor Independente referitor la Forțele Armate Strategice nu sunt înregistrate notificări privind denunțarea Acordului din partea altor părți la acesta (<http://cis.minsk.by/reestriv2/doc/9#documentCard>). Cu referință la solicitarea Ministerului Apărării al Republicii Moldova, Ministerul Apărării al Ucrainei (*scrisoarea cu nr.8 din 30.03.2023*) informează că pentru Ucraina, la momentul de față, formal rămâne în vigoare Acordul între Statele membre ale Comunității Statelor Independente referitor la Forțele Armate Strategice din 30 decembrie 1991. Poziția celorlalte părți la Acordul vizat față de posibila decizie de denunțare a acestuia nu se cunoaște, la moment.

Consecințe politice negative la toate nivele nu sunt identificate pentru că Republica Moldova este parte la Tratatul cu privire la neproliferarea armelor nucleare, încheiat în cadrul ONU. În plus, Republica Moldova nu a avut și nici nu are astfel de arme strategice, la care să referă Acordul CSI. Totodată, Republica Moldova participă la sistemul de securitate al Națiunilor Unite, conform Cărții Națiunilor Unite din 26 iunie 1945, în vigoare pentru Republica Moldova din 2 martie 1992. Republica Moldova proclamă neutralitatea sa permanentă și nu admite dislocarea de trupe militare ale altor state pe teritoriul său (*art.11 din Constituția Republicii Moldova, în vigoare din 27 august 1994*). Republica Moldova dispune de Forțe Armate în conformitate cu Constituția (*art.art.57, 108*). Totodată, autoritățile Republicii Moldova sunt obligate să ia toate măsurile necesare, inclusiv de ordin militar, care i-ar permite să se apere eficient împotriva amenințărilor în adresa valorilor fundamentale constituționale, precum independența națională, integritatea teritorială sau securitatea statului. Participarea Republicii Moldova la sisteme colective de securitate, asemenea sistemului de securitate al Națiunilor Unite, operațiuni de menținere a păcii, operațiuni umanitare etc., care ar impune sancțiuni colective împotriva agresorilor și infractorilor de drept internațional, nu este în contradicție cu statutul de neutralitate (*art.1, liniuțele doi și patru din Hotărârea nr.14/2017 a Curții Constituționale privind interpretarea articolului 11 din Constituție*).

Nu se prevăd consecințe financiar-economice sau de altă natură, deoarece Republica Moldova a semnat Acordul înaintat cu rezerve în ceea ce privește excluderea finanțării.

Denunțarea Acordului prezentat nu va necesita modificarea sau adoptarea unor acte normative noi.

Pe teritoriul Republicii Moldova nu au fost amplasate Forțele Armate Strategice, deci nu va necesita lichidarea careva structuri militare.

Nu va fi necesar elaborarea unui plan de acțiuni în legătură cu denunțarea Acordului vizat.

Nu va fi necesar încheierea unor alte tratate în cazul denunțării Acordului existent.

Ministerul Apărării a avizat setul documentelor de denunțare a Acordului în cauză cu ministerele și autoritățile administrative de resort și cu Comisia parlamentară pentru politică externă și integrare europeană. Majoritatea obiectivelor și propunerilor prezentate au fost acceptate, fiind expuse în tabelul de sinteză.

Digitally signed by Nosatii Anatolie
Date: 2023.06.13 13:07:16 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Ministru

Anatolie NOSATÎI